

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. Quæ præparatio remota ad subeundum hoc iudicium sit
necessaria? seu, quonam modo se omnes parent ad reddendam rationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Psal. 142.
vers. 2.

Greg. dialo
loco.

1. Cor. 6. 4.
vers. 4.

Inc. cap. 3.
vers. 2.

1. Ioan. c. 1.
vers. 8.

Chronie. S.
Francisci
parte 3. l. 4.
cap. 35. mibi
pag. 431.

Nec verò miri quidquam est, Hilariem, Arsenium, Agathonem, Augustinum, Dominicum, Bernardum, Simeonem Salum, aliisque complures metu iudicii divini tactos. Sanctissimus Rex David quam anxie deprecatus: Non intres, inquit, in iudicium cum servo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Quid ergo facient tabulae, ait Gregorius, si tremunt columnae? Aut quomodo virgula immobilis stabunt, si huius pavoris turbine etiam cedri quatuntur? Paulus ipse cum dixisset: Nihil mihi conscius sum, cautè subjunxit, sed non in hoc iustificatus sum, qui autem iudicat me, Dominus est. Iacobus Domini discipulus: In multis, inquit, offendimus omnes. Joannes Domini oculi: Si dixerimus, ait, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.

§. V.

Parisius in cœnobio Sancti Francisci Afflictis religiosus tiro, in letali morbo ad extrema deductus est. Cùmque jam lucta mortis instaret, æger horrendum exclamans: Me miserum, inquit, quantò satius fuisset nunquam nasci, quàm ita mori. Paulo post: Libram obsecro, inquit, fideliter tracta. Mox & illud adiunxit, appone aliquid de Domini Jesu tormentis & cruciatibus. Somnia hæc videbantur aut ægrotantis deliria. Non multò post vociferatus est: Nunc bene habet. Mirabantur qui aderant innocentis juvenis tantam in morte trepidationem. Arque ubi ad se nonnihil rediit, querebant, quid hæc voces sibi vellent? Quibus ille: Vidi, ait, quàm exactas Deus rationes posceret, de oculis etiam cogitationibus, de oris etiam verbis, de quibus minutissimis quibusque noxiis. Ad libellam omnia examinantur accuratissimè, ideo me infelicem ac miserum proclamavi, & libripendis fidem appellavi. Cùmque cernerem promerita mea peccatis longè pauciora esse, & libram mihi minimè favere, instigari rogare, ut de Christi patientis promeritis aliquid apponeretur, quo pondus in causam meam vergeret. Hoc impetrato animum resumpsit, & bono loco rem esse pronuntiavi. His dictis de vitâ decessit.

Omnes viæ Domini Veritas & Misericordia, Benignitas & Justitia.

Tom. 8. in
Psal. 100.
int. io expo-
sitionis, mibi
pag. 408.

Distinctio
misericor-
diæ & ju-
dicii se-
cundum
tempora.

Ergo rectissimè Augustinus cum psalte regio vociferatur: Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. Nemo, inquit, ad impunitatem sibi blandiatur de misericordia Dei, quia est iudicium. Et nemo in melius commutatus exhorreat iudicium Dei, quia præcedit misericordia Dei. Homines quando iudicant, aliquando victi misericordiâ faciunt contra iustitiam; aliquando volentes rigidum tenere iudicium, perdunt misericordiam. Deus autem nec in bonitate misericordia perdit iudicii severitatem, nec in iudicando cum severitate amittit misericordiam bonitatem. Ecce si temporibus distinguamus hæc duo, misericordiam & iudicium: forte enim non sine causâ hoc ordine posita sunt, ut non diceret iudicium & misericordiam, sed misericordiam & iudicium. Si ergo per tempora distinguamus hæc duo, forte invenimus modò tempus esse misericordiam, futurum autem tempus iudicii. Paulus dixit: Ego jam immolor, & tempus resolutionis meæ proximum est. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. Hoc tempore misericordia. Audi de iudicio; superest mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illâ die iustus Iudex. Non dixit donat, sed reddet. Quando donabat, misericors erat; quando reddet, Iudex erit: quia misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. Ergo, fratres, quoniam habemus tempus misericordiam, non nobis blandiamur, non nos dimittamus, non dicamus, semper parcat Deus: facio & hodie, & parcat Deus: faciam & cras, quia parcat Deus. Attendis ad misericordiam, & non times iudicium. Si vis cantare misericordiam, & iudicium intellige, quia ideo parcat ut corrigaris, non ut in malignitate permanas. Noli tibi thesaurizare iram in die iræ, & revelationis iusti iudicii Dei.

His à se dictis clausulam apponens Augustinus: Numquid ideo, inquit, iudicium Dei tantummodo formidandum est, & non amandum? Formidandum malis propter penam, amandum bonis propter coronam.

CAPUT VI.

Quæ preparatio remota ad subeundum hoc Iudicium sit necessaria; seu, quonam modo se omnes parent ad reddendam rationem.

Isaaci filius Jacob cùm annis quatuordecim Labano focero suo serviisset, demum à Deo monitus: Dimitte me, inquit, iustum est ut aliquando provideam domui meæ. Prudenter, & nostrum cuius in documentum. Dicat pro se quisque dum sanus est: Iustum est, ut aliquando provideam etiam domui meæ, ut ea cogitem quæ ad me pertinent, ut circumspiciam quid ex orbe hoc efferre liceat, ut me præparem ad reddendam rationem, ad subeundum iudicium. Heu, tot annis servivi mundo, & quidem sine bonâ gratiâ; tamdiu vanitatum & vitiis, tamdiu corporis mei mancipium fui. Iustum igitur, iustissimum est, ut aliquando provideam mihi, & domui meæ. Alioqui idem ego Epitaphium habeo cum Similio sene, qui curæ curis sepultus, suo potiùs Imperatori quàm sibi vixerat, hanc demum epigraphen suo tumultu iussit apponi: Hic jacet Similius, virulus septennis. Nam ex omnibus vitæ annis vix septem decerpit, quos animi curæ impenderet. O inanem me vitæ melioris! Nam si onne vivendi spatium, quod curis sanctioribus dedi, computetur, vix illud demum sepulchro meo inscribi poterit: Hic jacet trimulus aut bimulus senex. Ergo iustum est omnino, ut tandem mihi, & Deo vivam, atque sic domui meæ provideam. Quid autem ad providam domus interioris curam pertineat, hoc atque sequenti capite dicendum. Jam quidem: Quæ preparatio remota iudicio arcano sit præmittenda, explicabimus.

§. I.

Dilationem & procrastinationem, iacturam vitæ maximam esse, jam supra demonstratum est. Idque Augustinus confirmans: Adeo omnes, inquit, circa Aug. ser. 4. corporis suam procurandam occupant, ut locus non sit ad fratrem Eremo, attendendi sermō ad salutem animæ. Magis enim attendit infirmus, quomodo possit à morte liberari, quàm det operam, ut illa sit bona. Decipit eos spes dilationis, dum se diutius victuros putant, & perditos mores aliquando in melius mutatuos. Contra quos dicitur: Ne tardes converti ad Deum, neque differas de die in diem: subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te. Et cautiorem jungens Augustinus: Quomodo agit penitentiam, inquit, in extremis vitæ sibus constitutus? Quomodo penitentiam agere possit, qui nulla jam pro se opera satisfactionis quest. 9. 11. operari potest? Et ideo penitentia quæ ab infirmo petitur, in Idem 10. 10. firma est. Penitentia quæ à moriente tantum petitur, timeo Idem 10. 10. ne & ipsa moriatur. Et ideo, dilectissimi, quicumque invenire vult misericordiam Dei, sanus agat penitentiam in hoc seculo, ut sanus esse valeat in futuro. Mansuetus Dominus, Idem tom. 9. longanimis Dominus, misericors Dominus: sed & iustus Dominus. 10. circa minus, & verax Dominus. Largitur tibi spatium correctio- finem, milia nis, sed tu plus amas dilationem quàm emendationem. Malus fuisti heri, hodie bonus esto, semper expectas, & de misericordiâ Dei tibi plurimum polliceris: quasi ille qui tibi per patientiam promissit indulgentiam, promissit tibi etiam longiorem vitam. Vnde scis quid pariat crastinus dies? Nam in quo Propheta legis, quia promissit Deus correctio indulgentiam, non legis, quia promissit tibi Deus longam vitam.

De

id. Aug. 10. form. 109. de Tempore, ante mediū, mltip. 128. De altera vitā idem Augustinus: Erit ibi penitentia, inquit, sed instructio, erit ibi penitentia, sed dolorem habens, medicinam non habens. Nunc est fructuosa penitentia, quando correctio libera. Peniteat te ad vocem scripture. Nam ad vocem dicturus es, & non erit quod reprehendas, quando sententiam dicturus es. Non enim tacuit ante sententiam. Ergo opus est ut convertaris, ne differendo subito moriaris, & omnino nihil inveniat, quod in presenti habens, & in futuro possideas.

Duplex preparatio arcano iudicio pramittenda. Est autem preparatio duplex arcano iudicio pramittenda: Illam remotiorem vocemus, propinquiorem istam. De remotiore hic agimus; ea porro in his consistit.

§. I. I.

1. Precepta Christi consideranda. Luc. 6. 12. 9. 35. & 36. Principio iussu Christi sedulo consideranda: *Sine lumbis vestri praecincti, & lucerne ardent in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando revertatur a nuptiis: ut cum venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei.*

Quid sibi praecincti. I. Lumbos jubet esse praecinctos. In Judaea non minus viri quam mulieres, nec minus servi quam Domini talaribus & oblongis vestibus utebantur, hinc opus aliquod, aut iter facturi vestem attractam cingulo stringebant, ne impedirentur. Unde incestus liberior erat, & lumborum cinctus addebat robor. Hoc igitur Rex noster imperat: Omni abjecto impedimento, strenue incumbite operi, omnibus horarum paratissimi ad iter faciendum ex orbe hoc in alium. Hic sanè vivendi genus non laxum, negligens, dissolutum, sed castum, continent, operosum imperatur, quod pravas cupiditates divina legis vinculo stringat. Scitè ac verè dixit Ambrosius: *Vita iusti mortis est imitatio.* Quisquis vult sanctè vivere, necesse est sibi assidue mortuari.

Quid lucerne ardent. II. Lucerne ardent in manibus vestris. Fax aut cereus è manu nunquam deponendus est. Non satis est fluentem vestem succingere, oportet & ardentem faciem tenere. Fax ista fides est, quæ tunc accensa est, cum illud luminis præbet, unde quisque sciat quos mores, quas actiones, quo etiam sine Dominus à se requirat; quo animo tractanda prospera, quo adversa toleranda, quo amoris affectu Deus, quo ceteræ res creatæ sint prosequenda. Amandi Conditoris verissimus modus est, illum præ omnibus, & super omnia, & sine modo amare. Cave lucernam geras, & non accendas: fidem habeas, & eam non exerceas: cave plus amoris rebus conditis, quam ipsi Conditori impendas, plus hominem quam Deum diligas, magis aurum & gloriæ auram, quam Dei gratiam perquiras. Fœter hæc lucerna; excute illam.

Quid sit expectare Dominum. III. Expectantes Dominum. Vos, inquit Christus, servus strenuus, atque fidelibus quam simillimos esse cupio. Qui, cum incertum sit, quā horā Dominus è convivio nuptiali redeat, horis omnibus summā cum diligentia & patientia expectant, ut Domino pulsanti, extemplo & citra ullam moram aperiant. Ignavus servus candelabrum cum lumine in mensā reponit, se verò ad quietem componit, & securus dormit. Cum verò Dominus fores ferit, ipse rhonchos trahit; vix demum expergefactus somnolentiam detergit, & extinctum interim lumen incendit. In malam rem hi servi, qui sibi potius & ignavia suā; quam Domino suo serviunt. Servus impiger & in re Domini sollicitus vigilat, expectat, faciem parat, cumque vel sibilum Domini audit, mox procurrit, & lumen defert. Ita Christianus verus, nunquam securus mortis, Domini sui adventum horis omnibus opperitur, in id unum intentissimis venienti Domino congruis obsequiis occurrere, ut etiam si subito venerit, ei tamen promptum alacritque benèque conscium se sistat.

Christianus verus Domini adventum omnibus horis opperitur. Hanc industrii servi vigilantiam Gregorius exponens: *Ad nuptias, inquit, Dominus abiit, quia resurgens à mortuis, & ascendens in calum, supernam sibi Angelorum mul-*

titudinem novus homo copularit. Qui tunc revertitur, cum nobis jam per iudicium manifestatur. Venit quippe Dominus. En quā cum ad iudicium properat; pulsant verò cum jam per agnitum molestias esse mortem vicinam designat. Cui confestim aperimus, lare hoc si hunc cum amore suscipimus. Aperire enim iudici pulsanti dicitur de non vult, qui exire de corpore trepidat, & videre eum, quem scribat. contempsisse se meminit, iudicem formidat. Qui autem de sua spe & operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia letus iudicem sustinet. Et cum tempus propinqua mortis advenit, de gloriā retributionis hilarescit. Atque hoc preparatio- nis remotæ pars prima est.

§. I. I. I.

2. Singulis annis in seipsum seriò descende- re. Et in hanc rem, si ullo modo fieri possit, pauculos annis in sibi dies sumere, eoque cogitando, legendo, meditando, precando transigere. Evolutio anno quivis sic cogitet: Totus annus meus est, meoque bono mihi conceditur. Heu quantum vel uno anno negligitur, quantum aut male omittitur, aut pejus committitur, quantum peccatur; quot per annum beneficia à Deo accipimus, quot delicta reddimus? Ego igitur nunc ad calculos sededo, dum licet, & rationes familiares componam, conscientia tabulas inspiciam, cum Deo creditore meo calculum ponam. Ut autem hos dies sanctioribus curis destinatos quā optimè consumam, actiones variabo: Legam, enotabo, scribam, precabor, gemam, meditabor; meditanda sumam Dei beneficia, Christi cruciatum, hominum novissima, mortem, iudicium, inferos, celum. Interim etiam subscevis horulis ad annuam exhomologesin me disponam.

Hæc quovis anno semel facere, rationi prorsus convenientissimum. Amasis Rex Egypti voluit sibi subditos quot annis rationem reddere suis Præfectis, idque de vitā, opificio, arte, domo; si qui lautius quā ferret census, vixissent, veluti fures puniebantur.

Serpens singulis annis veteres ponit exuvias, fenestra exuit, & novam sibi reconcinat pellem. Nun prudentia quid minus sapiemus serpente? Non raro pessimum callidè obducimus, ut leviter ac temerè delinquamus, nec damna delicti sentiamus. Excusanda est cutis hæc crassissima, destringenda sunt exuvie colubinae. Nam & accipiter ejus rei monstrat imaginem, quod Jobus as-

Job cap. 39. ter, expandens alas suas ad Austrum: Hæc illi sapientia concessa est à Deo; quā singulis annis veteres plumas excutit, ut induat novas. Quod Gregorius inligenter edidit Lib. 31. moriens: Quid est, inquit, accipitem in Austro plumescere, nisi tal. cap. 18. quod unusquisque tacitus statu sancti Spiritus concalcescit, & medio. usum vetustæ conversationis abiciens, novi hominis formam sumit? Quod Paulus admonet dicens: Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, & induentes novum. Vetustam pennam projicere est in veritate studia dolo à actionis amittere. Quid sit & novam pennam sumere est idem ac simplicem bene vivendū sensum tenere. Alas autem ad Austrum expandere est per adventum sancti Spiritus nostras consistendo cogitationes aperire, ut jam non libeat defendendo nos regere, sed accusando publicare. Qui enim vetera faciendo non derexit, novæ vitæ opera expandere, minime producit: qui nescit lugere quod gravat, non videri proferre quod sublevar. Ipsa namque compunctionis poros cordis aperit, & plamas virtutum fundit: cūque se studiosè mens de pigra verustate redarguit, alacri novitate juvenescit.

Deinde cur annuam hanc curam negemus animo, Hæc annua cum sæpe majorem impendamus corpori? Quantis cura anisubinde sumptibus, quā sollicitudine sepulchrum nostri mo non cadaveris involuerum struimus? singulari studio selinguntur marmora, conducuntur latonit, aut opus ex arēcaldario fusile dictatur: accedunt pictura cum Epitaphiis; omnia solertissimè curantur, ut cipis decore jaceat. Ita non damno, sed curam ampliorem pro animo requiro.

Jobus

Job cap. 29.
vers. 18.

Jobus etiam
felicissimus mor-
tis nunquam
fuit obli-
tus.

Abdias v. 4.

In quo lo-
co nidus
eligendus
moribundis.

Ambros.
tom. 5. lib. 3.
de virginib.
ante finem.
mibi p. 571.

August. 10. 9.
In Manu
c. 21. fine.
c. 22. initio.
c. 23. mi-
hi pag. 388.

Mors &
vulnera
Christi
summum
hominibus
solatium.

3. Amici
parandi, ut
in arctis
rebus op-
pitulentur.
Luc. cap. 16.
vers. 9.

Jobus non male providus futuri: In nidulo, inquit, meo moriar. In domo sua, in alto & munitiore urbis loco cogitaverat Job mori. Sed altius mysterium hic latet, quod eruit Hieronymus hoc sensu. Cum Jobus etiam num felicissimus ageret, mortis tamen nunquam oblitus nidulum sibi struxerat, quotidianam frequentem ramulorum aut glebularum congestu: Ita Jobus quotidie praevidit mortem, quotidie secum agitavit judicium, eaque ratione velut sedula hirundo glebas comportavit ad struendum nidulum, in quo defungeretur. Nos Jobi exemplo nidulum nobis eligamus mutare, in quo moriamur, eumque in loco alto aut tuto statuamus.

Hebraeus vates Abdias praecipitium cavendum monens: Si exaltatus fueris, inquit, ut aquila. & si inter sidera posueris nidulum tuum, inde detrahā te, dicit Dominus. Idane Abdias, nec in altissimo quidem loco, nec etiam inter sidera securitas? Quocirca potius tutum quam altum locum eligamus. Tutiorē autem nupsiā reperimus, quam in divino, sed cruento vertice Christi Domini, inter fectum spineum.

Hic vera securitas, hic tutissimum asylum, huc nulla praedatrix avis ab orco accessit, hinc nemo, nisi volens, praecipitabitur. Hic senticosus nidulus longē securissimus. Huc homo moriturus confugiat, sed confugiat mature. Hoc ajo: Non est majus solatium, nec certius auxilium morituro, quam ē Christi patientis cruciatibus ac morte.

Optimē dixit Ambrosius: Omnia habemus in Christo, & omnia nobis est Christus. Si vulnus curare desideras; medicina est. Si febribus affluas; fons est. Si gravari iniquitate; justitia est. Si auxilio indiges; virtus est. Si mortem times, vita est. Si calum desideras; via est. Si tenebras fugis, lux est. Si cibum quaeris; alimentum est. Sic de Christo Ambrosius Augustini praeceptor; nec aliter Augustinus Ambrosii discipulus: Copiosa, inquit, redemptio data est nobis in vulneribus Jesu Christi Salvatoris nostri. Magna multitudo dilectis, plenitudo gratiae, & perfectio virtutum. Cum me pulsas, aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. Cum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo. Cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiae Domini mei, & recedit a me. Si ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini nostri exstinguitur. In omnibus adversitatibus non invenio tam efficax remedium, quam vulnera Christi. In illis dormio securus, & requiesco intrepidus. Nihil ad mortem tam amarum, quod morte Christi non sanetur. Tota spes mea est in morte Domini mei. Inter brachia Salvatoris mei & vivere volo, & mori cupio.

En, obsecro, quem nobis praeceptor & discipulus nihil inconstitit, ubi tutissima sit securitas ab omni hoste. Mors & vulnera Christi summum solatium, certam hic medicinam inveniet agrotus, si eam quaerere non omiserit sanus. Secus pergitur.

§. IV.

Pars tertia preparationis remota consilium, seu potius praeceptum Domini est jubentis: Et ego vobis dico: Facite vobis amicos. Hic quaedam accuratius notanda: Illud potissimum, amicos qui in arctis rebus opitulentur, jubemur parare. Ad morientium lectulos quotidie videre est, quinam amicorum in auxilium opportuni sint. Nam etiam moribundum centeni Caesares, ducenti reges, trecenti medici circumstant, amicissimi omnes & faventissimi, vitam tamen moribundo prorogare non possunt, ad tribunal defendere judicandum non permittuntur. Cum res serio agatur, nec hospitales hi, nec opiferi esse poterunt: vanum, nullum ab his auxilium est. Amici ergo alii quaerendi sunt, amici judicis, quos ipsemet destituit auxiliares. In terrā praecipue sunt pauperes; in caelo mater judicis, beati Angeli, ceterique

a cœlites. Quā ratione pauperum amicitia sit ineunda, supra demonstratum est. Res clara. Esto misericors, & liberaberis in pauperes, & habebis amicos etiam nolentes, etiam invitos.

Non est alius modus pecuniae in alium orbem tuto transmittendae quam per manus pauperum. Da egenis, & quod dedisti cum fenore amplissimo recipies. Tobias filium erudiens: Ex substantia tua fac eleemosynam, inquit, & noli avertere faciem tuam ab ullo paupere: ita enim fiet, ut nec a te avertatur facies Domini. Quo modo poteris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: Si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude.

Ergo, inquit Augustinus, exercere misericordiam: non est aliud vinculum charitatis, non est aliud vehiculum quo perducamur in hac vita ad illam patriam. Eleemosyna, Chrysostomus teste, vel ipsi caelo imperat: Nam huic, inquit, porte cali aperiuntur, & veluti regina intrante, nullus janitorum, nullus custodum qui portis asistunt, audeat dicere; B qua es tu?

Notum est illud Hieronymi: Non memini me legisse malā morte mortuum, qui libenter opera Charitatis exercuit. Habet enim multos intercessores, & impossibile est multorum preces non exaudiri. Liberalis in egenos chirographa parat, & codices in arcano judicio contra cacademonis codices & chirographa proferendos. Qui dat eleemosynam, praemium bonum sibi thesaurizat in diem necessitatis. Eleemosyna liberat a morte: Tobia dicitur loco.

Quo autem modo beatorum Caelitum patrocinia sint ambienda, in Trismegisto explicatē docui libro 2. capite 6. §. 2. Eodem, mi Lector, quaeso te non pigeat redire. Hic verbo rem absolvo.

Cum judicis mater, aeterna Virgo, cum innumeri B. Virgo, classium diversarum Angelorum, cum Domini Jesu discipuli, cum omnes homines beati cœli judici Christi amicitia sint juncti, quā excidere non possunt, par est eos quotidie certis obsequiis ambire ac preflare, iis praesertim diebus qui ipsi festi ac sacri sunt, & eo praecipue tempore, quo divinum epulum accumbentes, Christum intra viscera recipimus. Et quaeso, num ego male rationor hoc modo: sunt tot centena millia, tot miliones Angelorum, qui Christo judici meo, gratia & amicitia longē conjunctiores sunt, quam ulli optimates principum cubilicis praepositi.

Hos omnes merito reges ac Caesares dixerō, qui illi dominantium Domino subserviunt, quorum vel unicuique apud supremum Orbis Imperatorem plus valet gratia, quam omnium nostrorum regum amici intimi, gratiosissimi, apud suum quisque regem favore polleat. Illos igitur tot Angelos, apud judicem tam gratiosos, tam potentes, tam humanā genti benevolos quotidianis obsequiis, tam precibus, quam aliis quibuscunque piis actionibus mihi demereri & amicos reddere conabor: idque eo fine, ut cum ego in arcto haesero, interque vitam & mortem fluctuavero, illi pro me judici fiant supplices, & mitem mihi sententiam exorent. Et quomodo possum non plurimum spei ac fiduciae in his talibus, ac tantis totque numero patronis & deprecatoribus collocare? Neque dubitandum est, quin si sese pro mea salutis periculo faciles praebuerint deprecatores, si quidem ego, ut dixi, cultu quotidiano eos mihi demeruerō, & Domini iussu amicos fecero.

Ex te jam, Lector, quaero: nunquid haec mea ratiocinatio proba est? Si audes, damna. Quod si probas, & tu eam sequere. Revera non gratis aut frustra coluntur caelites; non est vana ejusmodi praesentatio; hoc genus ambitus laudabilissimum est; haec Domini iussa sunt, Facite vobis amicos. Hoc autem tantō rectius fecerimus, quanto constantius. Obsequia quotidiana divinis caelitis impensa in irritum cadere non possunt.

§. V. Quod

§. V.

A matre Christi petendum auxilium. **Q**uod ego de Angelis supremi iudicis ministris, idem & potius jure de ipsa iudicis Matre dixerō. Hæc est illa veri Salontionis potens mater, cui filius Rex utique tantum deferet honoris, quantum Salomon matri suæ detulit, cui dixit: *Pete mater mea: Neque enim fuisse, ut avertam faciem tuam.* Hæc mater misericordiae non destituit clientem, qui sese quotidianis obsequiis ipsi sedulo commendavit. Ideo beatus Ephrem precari solitus est: *O Virgo misericors, ad sis mihi sepe, & in supremo vitæ momento animam meam tuis patrociniis defende, ac demonum aspectus ab eâ procul repelle.* Anselmi precatio erat, *Pie Domine, parce servo matris tuæ: Pia Domina posce veniam servo filii tui; qui me injicio inter duas tam immensas pietates, non incidam inter duas tam potentes severitates.*

Hanc talem deprecationem à matre Domini opportunissime peti Bernardus docens: *Ceterum, ait, quidquid illud est, quod offerre paras, Marie commendare memento, ut eodem alveo ad largiorem gratiam gratia redeat, quo influxit.* Neque enim impotens erat Deus sine hoc aqua ductu infundere gratiam prout vellet, sed tibi vehiculum voluit providere. Fortè enim manus tuæ aut sanguine plene, aut infeste numeribus, quod non eas ab omni munere excusasti. Ideoque modicum istud quod offerre desideras, gratissimis illis & omni acceptione dignissimis Marie manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam.

Suali aliàs, quod repeto, & usque repetam, & inculcare non desinam, singulis horis, præcipue horæ principio mentem ad Deum erigendam. In eam rem consiliosissimum est certâ id precationem facere, seu Dominicam orationem seu Angeli salutationem, seu brevem aliam orationem pronuntiando. Illud in matre Domini salutandâ ardentius dicendum. *Nunc, & in hora mortis nostræ.* Par est omnino, & planè convenientissimum, ut horis omnibus ultimam iudicii horam prospiciamus. Nec puto ego cum hominem perire posse, qui tot horis suum iudicem cum sensu fuerit deprecatus. Nihil hic nimii laboris censendum; res summi momenti est, cui summa meritò impendenda sit vigilantia.

Theologorum omnium vox est cum Aquinate Theologo, cujus hæc verba sunt: *Homo in gratia constitutus ad hoc ut assue ad finem vitæ suæ in bono perseveret, speciali divini auxilio, contra temptationum impulsus illum protegente indiget: nullis enim datur gratia, quibus non datur perseverare in gratia.* Atqui hanc singularem perseverandi gratiam, nullis virtutum actionibus emereri possimus. Donum est, non debitum, & planè gratuitum donum, quod assiduis deprecationibus à Deo flagitandum. Explico. Princeps viro nobili castrum donat, eâ tamen lege, si fidem obsequiumque perseveret. At ille gravius in Principem delinquens, non tantum castrum, sed & capitis amittendi periculum adit. Eadem ratio est omnium qui gravius delinquant in Deum: in gratia erant, promissione caelum tenebant, sed quia promissorem offenderunt, jam & gratiam & caelum perdididerunt. Quod si Princeps ille viro nobili eam faceret gratiam, quâ non posset unquam excidere gratiâ, hæc certe gratiarum omnium summa & excellentissima foret gratia, vix uni è multis millibus concedenda: Ita Deus, vix paucissimis hanc summam perseverandi gratiam transcripsit; alios omnes vult inter spem & metum ad Tribunal progredi. Hinc nemo est qui non cum Jobo dicere cogatur: *Etiamsi habuerim quippiam justum non respondebo, sed meum iudicem deprecabor.* Quando igitur Deus supremam illam perseverantiam nemini promittit, neque nos eam ullis virtutum officiis estî maximis, et si creberrimè repetitis promereri possimus, dignissimum prorsus est, ut eandem hanc gratiam horis omnibus, infimis precibus flagitemus. Et in eam rem caelum terramque contestemur, omnesque

Tom. I.

A. calites in obsecrationis societatem vocemus. Sic armata preces non erunt irritæ.

Quare parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. *Luc. c. 3.* Prope est jam Dominus: Præforibus stat iudex: *Beatus homo qui semper est pavidus: qui verò mentis est dura, corrumpet in malum.* Nemo dicat cum ignavo villico: Fodere non valeo, mendicare non erubescō. Verte & tanta: Fodere valeo, mendicare non erubescō. Conscientiam tuam subi, & illic fode; caelum adi, & ibi mendica. Matrem iudicis tibi concilia, tot sanctos Angelos tibi amicos para, omnes calites in auxilium voca. Et quid trepidas? ipsum adi iudicem, & cum eo causam tuam fidentissimè tracta: Nunc supplica, nunc exorabilis est, nunc tibi eum facili negotio propitiaveris. Da panis frustum, & eime caelum; nunc lacrymas tuas pro nobilissimis gemmis, preces tuas pro thure selectissimo, jejunia tua pro instructissimo convivio acceptat. Præiens tempus semen-tis est, Aeternitas futura messis.

CAPUT VII.

Quæ preparatio propinqua huc requiratur; seu, quid faciendum instante tempore rationis reddendæ.

Longè aliter sensit Thomas Apostolus cum de redivivo, sed absente Christo loquerentur discipuli, & cum ipse præsentem ante se stantem fuisset oculis est intuitus. Priusquam Christum coram cerneret, nullus ei testis sat locuples est visus: quidquid viri feminaeque, noti ac ignoti dicerent, supra fidem consue dictum: quidquid aliorum aures & oculi testarentur, ipse vixus omnibus suum illud, *Non credam*, constanter opposuit. At verò cum Dominum Jesum à morte reducem suis ipse manibus contrectavit, jam alios velut oculos, linguam & animum alium induens: *O Dominus meus, & Deus meus*, exclamavit; unde quaque se victum confessus est Thomas.

Ita prorsus de morte ac iudicio longè aliter iudicat homo sanus, atque cum mors jam in oculis est, & iudex ac sanus de propinquate cernitur. Sanus spernebat monita, aut certe non sequebatur. Multa vix oculis illis, *Non credo*, eludebat; quædam opinione solùm terribilia censebat: ita sui securus & celi negligens pergebat. Cum verò iudicalem cernit ferulam, cum tribunali se proximum ire animadvertit, heu quam pavidus ac pusillanimis est, quam solatorum omnium inanis? Beati qui prius ista credunt quam experiantur.

Tria sunt quæ admirandam Dei potentiam ingerunt, à paucis tamen observari solita. Primum est, neminem hominum lineamentis vultus omnibus, totoque oris i. Nullius habitu esse alteri similem, quod Plinius observatè affectu hominis rens: *In facie, inquit, vultuque nostro nullas duas in tot millibus hominum indifferetas effigies existere, quod ars nulla in paucis numero præstet affectando.*

Alterum est; quemadmodum nullius hominis vultus, sic etiam nullius conscientia alterius conscientia similis est. Lex naturæ & summa rerum capita in omnibus eadem sunt, in oculis tamen & abditis, quæ conscientia inhaerent, grandis diversitas est.

Tertium; tot hominum millia quovis die, imò vel quavis horâ moriuntur, nullus tamen eodem penitus moriendi modo quo alter: quod ii affirmant qui frequentissime adfunt morientibus. Addere licet quartum. Nullus mortalium eandem omnino cum altero sententiam audit, nec enim ullius premium vel supplicii, alterius premio vel supplicio æqualissimū esse censendum, cum omnium promerita sunt adeo diversa. De omnibus tamen jam iudicatis, & etiam nū iudicandis illud Tobie pronuntiandum. *Iustus es, Domine, & omnia iudicia tua iusta sunt.*

M

sunt